

به نام خدا

حسابداری شرکت های بازرگانی

مؤلفان:

مهدی اتحادفرد

آزاده گودرزی معصومی

هرگونه چاپ و تکثیر از محتویات این کتاب بدون اجازه کتبی ناشر ممنوع است. متخلفان به موجب قانون حمایت حقوق مؤلفان، مصنفان و هنرمندان تحت پیگرد قانونی قرار می گیرند.

◀ عنوان کتاب: **حسابداری شرکت های بازرگانی**

◀ مولف: **مهدی اتحادفرد - آزاده گودرزی معصومی**

◀ ناشر: **موسسه فرهنگی هنری دیباگران تهران**

◀ ویراستار: **نرگس مهربد**

◀ صفحه آرای: **نازنین نصیری**

◀ طراح جلد: **داریوش فرسای**

◀ نوبت چاپ: **اول**

◀ تاریخ نشر: **۱۳۹۹**

◀ چاپ و صحافی: **صدف**

◀ تیراژ: **۱۰۰ جلد**

◀ قیمت: **۵۱۰۰۰۰ ریال**

◀ شابک: **۹۷۸-۶۲۲-۲۱۸-۳۷۷-۶**

◀ نشانی واحد فروش: **تهران، میدان انقلاب،**

◀ **خ کارگر جنوبی، روبروی پاساژ مهستان،**

◀ **پلاک ۱۲۵۱**

◀ تلفن: **۲۲۰۸۵۱۱۱-۶۶۴۱۰۰۴۶**

◀ **فروشگاههای اینترنتی دیباگران تهران :**

◀ **WWW.MFTBOOK.IR**

◀ **www.dibagartehran.com**

◀ **www.dibbook.ir**

◀ نشانی تلگرام: **@mftbook** نشانی اینستاگرام **dibagaran_publishing**

◀ هر کتاب دیباگران، یک فرصت جدید شغلی.

◀ هر گوشی همراه، یک فروشگاه کتاب دیباگران تهران.

◀ از طریق سایتها و اپ دیباگران، در هر جای ایران به کتابهای ما دسترسی دارید.

فهرست مطالب

مقدمه ناشر	۱۰
مقدمه مؤلف	۱۱

فصل اول

حسابداری مؤسسات بازرگانی - سیستم ادواری	۱۲
موجودی مواد و کالا	۱۳
موجودی مواد و کالا به دارایی‌هایی اطلاق می‌شود که	۱۳
موجودی مواد و کالا در واحدهای بازرگانی	۱۳
موجودی مواد و کالا در واحدهای تولیدی	۱۴
بهای تمام شده موجودی مواد و کالا	۱۴
مخارج خرید	۱۴
سیستم‌های ثبت موجودی مواد و کالا	۱۵
سیستم ثبت ادواری	۱۵
نحوه نگهداری حساب‌ها در سیستم ثبت ادواری موجودی کالا	۱۵
(۱) خرید کالا	۱۵
(۲) تخفیفات خرید	۱۶
(۳) هزینه حمل کالای خریداری شده	۱۸
(۴) برگشت از خرید	۱۹
(۵) فروش کالا	۲۰
(۶) تخفیفات فروش	۲۱
(۷) برگشت از فروش	۲۳
تعدیل حساب‌ها در سیستم ثبت ادواری موجودی‌ها	۲۳
ترازنامه در مؤسسات بازرگانی	۲۴
محاسبه بهای تمام شده کالای فروش رفته و فروش خالص	۲۴
صورت حساب سود و زیان در مؤسسات بازرگانی (سیستم ادواری)	۲۵
بستن حساب‌های موقت در مؤسسات بازرگانی در سیستم ثبت ادواری موجودی‌ها	۲۸
مسائل	۳۰

فصل دوم

حسابداری مؤسسات بازرگانی - سیستم ثبت دائمی ۴۶

سیستم ثبت دائمی موجودی کالا	۴۷
چگونگی نگهداری حساب‌ها در سیستم ثبت دائمی موجودی کالا	۴۷
۱) خرید کالا	۴۷
۲) تخفیفات خرید	۴۸
۳) هزینه حمل کالای خریداری شده	۵۰
۴) برگشت از خرید	۵۱
۵) فروش کالا	۵۲
۶) تخفیفات فروش	۵۳
۷) برگشت از فروش	۵۵
صورت حساب سود و زیان در مؤسسات بازرگانی (سیستم دائمی)	۵۶
ترازنامه مؤسسات بازرگانی در سیستم ثبت دائمی	۶۰
خلاصه	۶۱
سیستم‌های ثبت موجودی‌ها	۶۱
سیستم ثبت ادواری موجودی‌ها	۶۱
سیستم ثبت دائمی موجودی‌ها	۶۱
مقایسه دو سیستم دائمی و ادواری	۶۱
مسائل	۶۳

فصل سوم

روش‌های محاسبه بهای تمام شده موجودی کالا ۶۷

روش اولین صادره از اولین وارده (FIFO)	۶۸
روش اولین صادره از آخرین وارده (LIFO)	۷۰
روش میانگین موزون	۷۱
روش شناسایی ویژه	۷۲
موجودی پایه	۷۲
روش‌های برآورد موجودی کالای پایان دوره	۷۳
روش سود خالص	۷۳
روش خرده‌فروشی	۷۴
اقل بهای تمام شده و خالص ارزش فروش	۷۵
خالص ارزش فروش	۷۵
بهای جایگزینی	۷۵
تأثیر اشتباهات در اندازه‌گیری موجودی‌های مواد و کالا	۷۷

مالکیت موجودی ۷۷

مسائل ۷۹

فصل چهارم

حسابداری دارایی‌های ثابت مشهود ۸۲

تعاریف ۸۳

دارایی ثابت مشهود ۸۳

بهای تمام شده ۸۳

ارزش منصفانه ۸۳

استهلاک ۸۳

خالص ارزش فروش ۸۳

زیان کاهش ارزش ۸۳

ارزش اسقاط ۸۴

عمر مفید ۸۴

مبلغ استهلاک‌پذیر ۸۴

مبلغ دفتری ۸۴

روش‌های تحصیل دارایی‌های ثابت ۸۸

تحصیل دارایی به طور نقد ۸۸

تحصیل دارایی به طور نسیه ۸۸

تحصیل دارایی از طریق صدور سهام ۹۰

تحصیل دارایی به طور یک‌جا ۹۰

تحصیل دارایی از طریق تولید یا ساخت ۹۲

تحصیل دارایی به صورت رایگان ۹۴

حسابداری استهلاک ۹۴

روش‌های محاسبه استهلاک ۹۵

محاسبه استهلاک به روش خط مستقیم ۹۶

محاسبه استهلاک به روش نزولی ۹۷

محاسبه استهلاک به روش متغیر بودن هزینه ۹۸

مخارج بعد از تحصیل ۱۰۰

اندازه‌گیری پس از شناخت اولیه ۱۰۱

روش بهای تمام شده ۱۰۱

روش تجدید ارزیابی ۱۰۱

ضوابط تجدید ارزیابی ۱۰۲

تناوب تجدید ارزیابی ۱۰۲

انتخاب دارایی جهت تجدید ارزیابی ۱۰۲

۱۰۳.....	تعیین مبلغ تجدید ارزیابی
۱۰۳.....	مشخصات ارزیاب
۱۰۵.....	افزایش بعدی مبلغ باز یافتی
۱۰۶.....	برکناری دائمی و واگذاری
۱۰۷.....	مسائل

فصل پنجم

۱۱۰..... حسابداری سرمایه‌گذاری‌های کوتاه‌مدت

۱۱۱.....	تعریف سرمایه‌گذاری و انواع آن
۱۱۱.....	سرمایه‌گذاری بلندمدت
۱۱۲.....	سرمایه‌گذاری جاری
۱۱۲.....	سرمایه‌گذاری سریع‌المعامله در بازار
۱۱۲.....	انعکاس به ارزش بازار
۱۱۳.....	سایر سرمایه‌گذاری‌ها (غیر سریع‌المعامله در بازار)
۱۱۳.....	سود سهمی (یا سهام جایزه)
۱۱۳.....	بهای تمام شده سرمایه‌گذاری
۱۱۴.....	واگذاری سرمایه‌گذاری‌ها
۱۱۴.....	سود سرمایه‌گذاری‌های کوتاه‌مدت
۱۱۵.....	مبلغ دفتری سرمایه‌گذاری‌ها (ارزیابی پس از شناخت اولیه)
۱۱۶.....	تغییر مبلغ دفتری سرمایه‌گذاری‌ها
۱۱۸.....	فروش سرمایه‌گذاری‌های کوتاه‌مدت
۱۱۹.....	مسائل

فصل ششم

۱۲۱..... درآمدهای عملیاتی

۱۲۲.....	درآمد
۱۲۲.....	درآمد عملیاتی
۱۲۲.....	ارزش منصفانه
۱۲۲.....	درآمد عملیاتی شامل
۱۲۲.....	اندازه‌گیری درآمد عملیاتی
۱۲۳.....	شناخت درآمد فروش کالا
۱۲۴.....	شناخت درآمد خدمات
۱۲۵.....	اجرت نصب
۱۲۵.....	درآمد خدمات پس از فروش
۱۲۶.....	کارمزد نمایندگی‌های بیمه

۱۲۷.....	حق عضویت.....
۱۲۸.....	شناخت درآمد سود تضمین شده، درآمد حق امتیاز و سود سهام.....
۱۲۸.....	درآمد حق امتیاز.....
۱۲۹.....	سود سهام.....
۱۲۹.....	سود تضمین شده.....

فصل هفتم

۱۳۱..... عملکرد مالی

۱۳۲.....	عملیات متوقف شده.....
۱۳۲.....	عملیات در حال تداوم.....
۱۳۲.....	اقدام استثنایی.....
۱۳۲.....	تعدیلات سنواتی.....
۱۳۲.....	اجزای عملکرد مالی.....
۱۳۳.....	صورت سود و زیان جامع.....
۱۳۴.....	صورت سود و زیان.....
۱۳۵.....	اقدام استثنایی.....
۱۳۷.....	تغییر در برآوردهای حسابداری.....
۱۳۸.....	تعدیلات سنواتی.....
۱۳۹.....	تغییر در رویه حسابداری.....
۱۳۹.....	اصلاح اشتباه.....
۱۴۱.....	تغییرات حقوق صاحبان سرمایه.....
۱۴۲.....	نمونه‌ای از اجزای عملکرد مالی.....

فصل هشتم

۱۴۴..... قوانین کار و مالیات

۱۴۵.....	قوانین کار مربوط به حقوق و دستمزد.....
۱۴۵.....	مزد.....
۱۴۵.....	حقوق پایه (حقوق مینا).....
۱۴۶.....	مدت کار.....
۱۴۶.....	کار روز و کار شب.....
۱۴۷.....	کار مختلط.....
۱۴۷.....	کار نوبتی.....
۱۴۷.....	اضافه کاری.....
۱۴۷.....	عیدی (پاداش آخر سال) کارگران مشمول قانون کار.....
۱۴۸.....	پاداش.....

۱۴۹.....	پاداش افزایش تولید.....
۱۴۹.....	فوق العاده مأموریت.....
۱۴۹.....	حق اولاد و عائله مندی.....
۱۵۰.....	تعطیلات و مرخصی ها.....
۱۵۱.....	کسورات حقوق و دستمزد.....
۱۵۲.....	بیمه.....
۱۵۳.....	حق بیمه.....
۱۵۴.....	بیمه بیکاری.....
۱۵۴.....	لیست بیمه.....
۱۵۵.....	مالیات.....
۱۵۶.....	مالیات حقوق چیست؟.....
۱۵۷.....	عوامل مشمول مالیات حقوق.....
۱۵۷.....	منظور از درآمد مشمول مالیات حقوق چیست؟.....
۱۵۷.....	نحوه محاسبه درآمد مشمول مالیات حقوق.....
۱۵۸.....	منظور از مالیات عادی، مالیات مناطق محروم و معاف از مالیات چیست؟.....
۱۵۸.....	معافیت های مالیات بر درآمد حقوق.....
۱۵۹.....	مالیات حقوق ۹۹ - نرخ مالیات بر حقوق در سال جدید چقدر است؟.....
۱۶۲.....	معافیت سالانه مزایای غیرنقد چقدر است؟.....
۱۶۲.....	میزان معافیت مالیات عیدی چه مبلغی است؟.....
۱۶۲.....	میزان معافیت مالیات عیدی در سال ۹۹ چه مبلغی است؟.....
۱۶۳.....	پاداش های طول سال به کارمند، مشمول این معافیت می شود؟.....
۱۶۳.....	مهلت ارسال فایل مالیات بر درآمد حقوق چه زمانی است؟.....
۱۶۳.....	جریمه عدم ارسال یا تأخیر در ارسال فایل مالیات بر درآمد چیست؟.....
۱۶۳.....	مالیات بر ارزش افزوده چیست؟ نحوه محاسبه مالیات ارزش افزوده.....
۱۶۴.....	معنای مفهوم ارزش افزوده چیست؟.....
۱۶۴.....	مالیات بر ارزش افزوده چیست؟.....
۱۶۵.....	کالاهایی، که مالیات ارزش افزوده به آنها تعلق می گیرد، کدام است؟.....
۱۶۵.....	نحوه محاسبه مالیات بر ارزش افزوده.....
۱۶۵.....	رسیدگی به مالیات بر ارزش افزوده.....
۱۶۶.....	مدارک مورد نیاز رسیدگی مالیات ارزش افزوده.....
۱۶۷.....	سامانه مالیات بر ارزش افزوده.....
۱۶۷.....	مزایا و معایب VAT(Value Added Tax).....

فصل نهم

۱۶۸.....	حسابداری حقوق و دستمزد.....
۱۶۹.....	سیستم حقوق و دستمزد PAYROLL SYSTEM.....
۱۶۹.....	اهمیت سیستم حقوق و دستمزد.....
۱۷۰.....	کنترل داخلی سیستم حقوق و دستمزد.....
۱۷۰.....	دایره حقوق و دستمزد PAYROLL DEPARTMENT.....
۱۷۱.....	دایره پرداخت.....
۱۷۲.....	حسابداری هزینه حقوق و دستمزد PAYROLL ACCOUNTING.....
۱۷۲.....	سیستم‌های حقوق و دستمزد.....
۱۷۲.....	سیستم‌های مبتنی بر زمان.....
۱۷۲.....	سیستم‌های پارچه‌کاری.....
۱۷۲.....	طرح‌های مبتنی بر پاداش.....
۱۷۳.....	توانایی صدور اسناد مربوط به حقوق و دستمزد.....
۱۷۴.....	ثبت تسهیم لیست در مؤسسات تولیدی.....
۱۷۵.....	مسائل.....

مقدمه مؤلف

به نام خداوند خوبی ها، آرامش دهنده قلب ها، به نام او که عزیز و بزرگ است و به نام آنکس که در جستجوی عزت و بزرگی، خوبی ها و آرامش قلب هاست.

یکی از آرزوهایی که هر انسانی در زندگی خویش طالب آن است کسب موفقیت می باشد. موفقیت به معنای آنکه از عمری که بر ما گذشته غبطه نخورده و در جایگاهی که ایستاده ایم از خویشتن رضایت داشته باشیم و این جز در سایه بکارگیری هوشمندانه امکانات محیط و استعداد های خویش میسر نخواهد شد. به تعبیر دقیقتر باید بتوانیم از موقعیت خود اطلاع صحیح پیدا کنیم و با در نظر داشتن تواناییها، از موقعیت ها در جهت رسیدن به هدف مطلوب استفاده نمائیم. این هدف را با همکاری انتشارات دیباگران به کار بستیم و توانستیم مجموعه حسابداری شرکت های بازرگانی را به تالیف برسانیم.

درس حسابداری خدماتی مهمترین و سرنوشت ساز ترین درس در رشته حسابداری می باشد. هدف از تالیف این کتاب علاوه بر کمک به دانشجویان رشته حسابداری، قابل استفاده برای کسانی است که علاقمند به یادگیری مفاهیم پایه و اساسی حسابداری می باشند.

با توجه به تمام تلاشی که اینجانبان برای تالیف یک کتاب کامل و بی نقص نموده ایم، لذا از همه دانشپذیران و بزرگان علم حسابداری تقاضا مندم که پیشنهادات و نظرات خود را در جهت ارتقای کتاب حاضر با اینجانبان در میان بگذارند.

آزاده گودرزی معصومی مهدی اتحادفرد

خط مشی کیفیت انتشارات مؤسسه فرهنگی هنری دیباگران تهران در عرصه کتاب‌های است که بتواند
خواسته‌های به روز جامعه فرهنگی و علمی کشور را تا حد امکان پوشش دهد.
هر کتاب دیباگران تهران، یک فرصت جدید شغلی و علمی

حمد و سپاس ایزد منان را که با الطاف بی‌کران خود این توفیق را به ما ارزانی داشت تا بتوانیم در راه ارتقای دانش عمومی و فرهنگی این مرز و بوم در زمینه چاپ و نشر کتب علمی دانشگاهی، علوم پایه و به ویژه علوم کامپیوتر و انفورماتیک گام‌هایی هرچند کوچک برداشته و در انجام رسالتی که بر عهده داریم، مؤثر واقع شویم.

گسترده‌گی علوم و توسعه روزافزون آن، شرایطی را به وجود آورده که هر روز شاهد تحولات اساسی چشمگیری در سطح جهان هستیم. این گسترش و توسعه نیاز به منابع مختلف از جمله کتاب را به عنوان قدیمی‌ترین و راحت‌ترین راه دستیابی به اطلاعات و اطلاع‌رسانی، بیش از پیش روشن می‌نماید.

در این راستا، واحد انتشارات مؤسسه فرهنگی هنری دیباگران تهران با همکاری جمعی از اساتید، مؤلفان، مترجمان، متخصصان، پژوهشگران، محققان و نیز پرسنل ورزیده و ماهر در زمینه امور نشر درصدد هستند تا با تلاش‌های مستمر خود برای رفع کمبودها و نیازهای موجود، منابعی پُر بار، معتبر و با کیفیت مناسب در اختیار علاقمندان قرار دهند.

کتابی که در دست دارید با همت "جناب آقای مهدی اتحادفرد و سرکار خانم آزاده گودرزی معصومی" و تلاش جمعی از همکاران انتشارات میسر گشته که شایسته است از یکایک این گرامیان تشکر و قدردانی کنیم.

کارشناسی و نظارت بر محتوا: زهره قزلباش

در خاتمه ضمن سپاسگزاری از شما دانش‌پژوه گرامی درخواست می‌نماید با مراجعه به آدرس dibagaran.mft.info (ارتباط با مشتری) فرم نظرسنجی را برای کتابی که در دست دارید تکمیل و ارسال نموده، انتشارات دیباگران تهران را که جلب رضایت و وفاداری مشتریان را هدف خود می‌داند، یاری فرمایید.

امیدواریم همواره بهتر از گذشته خدمات و محصولات خود را تقدیم حضورتان نماییم.

مدیر انتشارات

مؤسسه فرهنگی هنری دیباگران تهران
bookmarket@mft.info